Kommentit ELV-asetuksesta

Ympäristövaliokunta 5.6.2025

Suomen Romukauppiaiden Liitto

Hanna Kallio-Kokko

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Johdannoksi

- Suomalaiset romukauppiaat vastaanottavat noin 75% romutukseen tulevista ajoneuvoista
- Vuosittain Suomessa romutetaan noin 70-80 tuhatta ajoneuvoa
- Romuajoneuvojen keski-ikä on noin 23 vuotta
    - Ajoneuvoihin liittyy paljon niin tuotekehitystä kuin harrastustoimintaa
    - Tavoitteena tulisi olla kannustava eikä sanktioperusteinen malli
    - Mallin tulisi kannustaa niin kuluttajia kuin kiertotaloustoimijoita
- Markkinaehtoisuus mahdollistaa laajan vastaanottoverkoston sekä innovaatioiden, investointien sekä aidon kiertotalouden toteutumisen
    - Huomioitava, että investoinnit ja riskin kantavat kiertotaloutta harjoittavat yritykset
- Vanhasta ajoneuvokannasta sekä pitkistä etäisyyksistä johtuen olisi ensiarvoisen tärkeää saada asetukseen mahdollisimman paljon kansallista liikkumavaraa
- Uudistuksien olisi hyvä lähteä siitä, kuinka lupien mukaisesti toimivien kiertotaloustoimijoiden asema vahvistuisi suhteessa harmaaseen markkinaan, ei toisinpäin

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Asetusesitys hallinnon näkökulmasta

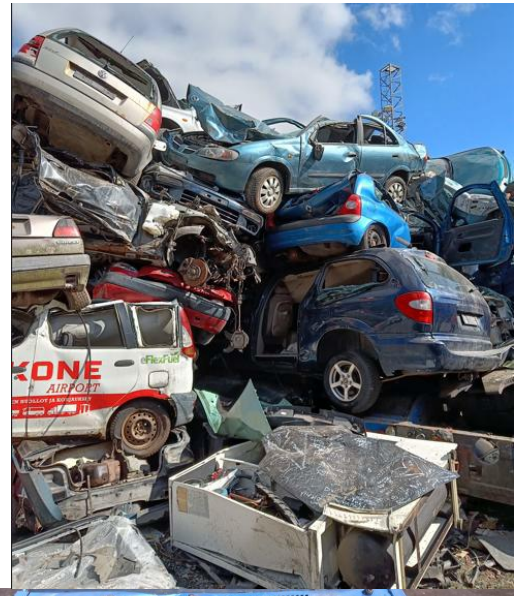
- Asetus on lisäämässä merkittävästi byrokratian määrää, jonka tarkoituksenmukaisuus on epäselvä
  - Esimerkiksi päiväkirjatason kirjanpitovelvoite romuajoneuvon käsittelystä
  - Huomattava määrä kolmannen osapuolen lausuntoja eri tilanteissa (romuajoneuvon määritelmä)
- Romuajoneuvoasetusta tulisi tarkastella valvonnan lisäämiseen sijaan kannustavuuden näkökulmasta
  - Huomioitava, että romuajoneuvo on usein tunnekysymys sen haltijalle
  - Viranomaisresurssit tulisi kohdistaa ennemmin toiminnan saamiseksi ympäristöluvituksen piiriin todellisten ympäristöriskien estämiseksi
  - Kuluttajille ja yrityksille maksettavien hyvitysten mahdollistaminen tulisi olla keskiössä
- Asetus ei saisi estää varaosilla tehtävää markkinaehtoista kaupankäyntiä, jolloin raaka-aineet ja varaosat saadaan aidosti hyödynnettyä
  - Esimerkiksi valimoteollisuuden raaka-ainetarpeet, yksittäisen varaosan arvonlisäys
- Kiertotaloustoimijoiden tulee saada käydä kauppaa romuajoneuvoilla myös romutustodistuksen kirjoittamisen jälkeen
  - Näin hyödynnettävät ajoneuvot voivat päätyä esimerkiksi autopurkamoille, vaikka ne olisi otettu vastaan romuliikkeessä
    - Asiakaslähtöisyys, synergiahyödyt esimerkiksi noudettaessa raaka-aineita asiakkailta
    - Sopimusnoudot
- Valvontaa suoritetaan jo nykyisellään ympäristötarkastusten yhteydessä
  - Luvitettujen toimijoiden velvoitteiden lisääminen vain tukee harmaan sektorin toimintaa
- Asetuksen tavoite sääntelyn yksinkertaistamisesta ei näy asetuksen sisällössä

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Asetuksessa esitetyt purkuvelvoitteet

- Vastaanottopisteet tekevät ajoneuvoista jo nyt turvallisia jatkokuljetusta varten
    - Ajoneuvoista poistetaan nesteet, akut ja renkaat sekä muut mahdolliset haitat (esimerkiksi kaasut)
- Huomioitava, että noin 80% romuautoissa ei ole uudelleenkäyttöpotentiaalia muutoin kuin raaka-aineena
- Pakkopurut syövät prosessin kannattavuutta tilanteissa, jossa materiaalit pystytään erottamaan myös murskauksen yhteydessä
    - Miksi säilyttää jotain sellaista, jolle ei ole markkinaa?
    - Negatiiviset vaikutukset vastaanottoverkostoon (romuajoneuvojen vastaanottamisesta tulee entistäkin kalliimpaa)
    - Purkuvelvoitteet poistavat mahdollisuuden maksaa hyvityksiä kuluttajille käsittelykustannusten kasvun myötä
- Purkupakot eivät vaikuta merkittävästi lopputuotteen laatuun
- Tarkempi tarkastelu tulisi kohdistaa ajoneuvoihin, jotka ovat alle 10 vuotta vanhoja tai yli 40 vuotiaita
    - Uudemmat tai uudet kolaroidut ajoneuvot eivät päädy romupihoille
- Asetusteksti on viety hyvin äärimmilleen esimerkiksi prosessien, säilytyksen sekä yksityiskohtaisen tiedonkeruun osalta
    - Ei ole selvää, kuinka tai kuka tietoja ylipäätään hyödyntää

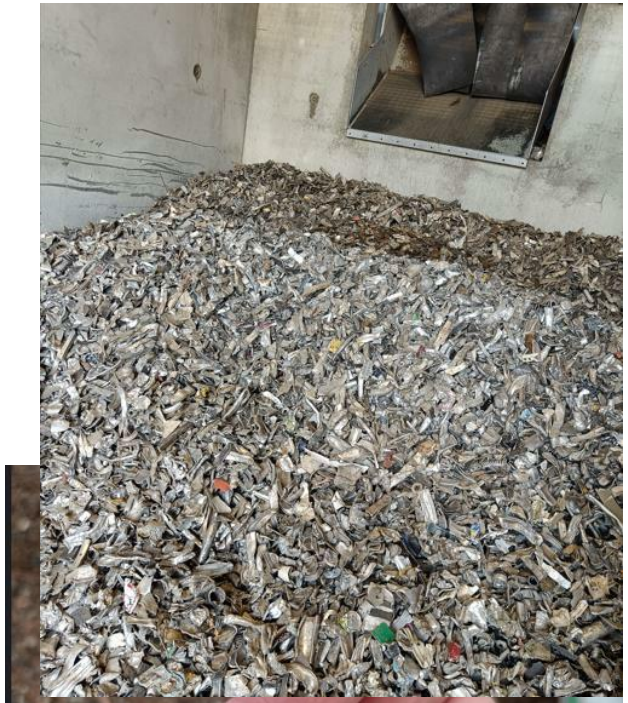

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Romuautojen murskausta koskevat velvoitteet

- Huomioitava, että jo nyt murskauksessa saavutetaan erittäin korkea hyödyntämisaste (95%)
  - Hyödyntämätön osa käytännössä muovijätettä (POP-yhdisteet) sekä tekstiilejä yms.
- Asetus ei saisi ottaa kantaa teknologisiin tai käytännöntoteutukseen liittyviin yksityiskohtiin
  - Pahimmillaan estää tehokkaan toiminnan sekä teknologian kehityksen (kilpailutekijä)
    - Esimerkiksi asetuksen esitykset eri jakeiden sekoittamisen estämisestä eivät ole perusteltuja mm. energiatehokkuuden näkökulmasta
  - Syntyneen raaka-aineen laatu pystytään jo nyt selvittämään erillisten murskauskokeiden yhteydessä
  - Huomioitava, että arvonlisä muodostuu siitä, kuinka tarkasti eri raaka-aineet pystytään erottelemaan
- Murskaustoimijoita valvotaan jo nyt erittäin tiukasti esimerkiksi ympäristötarkastusten yhteydessä ja perustoimintaan liittyy merkittävä määrä raportointia sekä vuositasolla, että eri järjestelmien päivittäistä käyttöä
  - Vaadittavien lisäraporttien tarve ajoneuvokierrätyksen osalta kyseenlainen
  - Yhtään lisävelvoitetta ei tulisi säätää ilman, että tarkoituksenmukaisuus on aidosti perusteltu (suhteutettava asetuksen alkuperäiseen tavoitteeseen)

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Tuottajavastuu romuajoneuvoissa

- Asetuksen esittämät tuottajayhteisön vastuut pääosin kannatettavia
  - Varmistettava niiden jalkautuminen kansalliselle tasolle tarkoituksenmukaisena
- Tuottajayhteisöjen hallinnossa tulisi olla mukana myös kiertotalouden edustajat
- Tuottajavastuu ei saisi estää markkinaa toimimasta tilanteessa, jossa materiaalit päätyvät kiertoon eikä aitoa ympäristöriskiä ole
  - Tällä hetkellä tuottajavastuu pyrkii ohjaamaan sekä rajaamaan markkinoiden toimintaa esimerkiksi Suomen jätelain 47§ turvin (ei pohjaudu EU:sta tulevaan säätelyyn)
  - Huomioitava, että kun romuajoneuvojen vastaanottaja on luvitettu toimija, päätyvät myös raaka-aineet ja varaosat asianmukaiseen käyttöön
- Tuottajavastuussa tulisi korostua nimenomaan vastuu jätteestä, eikä tuottajan mahdollisuus taloudelliseen hyötyyn raaka-aineesta
  - Tuottajayhteisöjen aidot kompensaatiot tilanteissa, joissa romuajoneuvojen keräys tai käsittely ei tule katetuksi sen raaka-ainearvolla
    - Kierrättäjät huolehtivat myös negatiivisen arvon omaavien jätteiden käsittelystä
    - Monissa EU-maissa tuottajayhteisöt maksavat automaattisesti kierrättäjille kompensaatiota romutettavista ajoneuvoista sen lisäksi, että raaka-aineilla voidaan tehdä markkinaehtoista kauppaa
- Huomioitavaa, että romukauppias ei pysty vaikuttamaan ajoneuvon kuntoon kun se tuodaan vastaanottopisteeseen, otamme kaikki romuautot vastaan

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry

Kiitos!

ROMUKAUPPIAAT
Suomen Romukauppiaiden Liitto ry